

METODY I TECHNIKI INTERWENCJI W SYTUACJACH TRUDNYCH

METODA WSPÓLNEJ SPRAWY

- Fantastyczna w sytuacjach, gdy jeden uczeń lub grupa uczniów używa powtarzających się zachowań niewłaściwych wobec jednego lub więcej uczniów.
- Sytuacje trudne, które się powtarzają.
- Sytuacje, w których jest sztywność ról.
- Metoda polega na stosowaniu przez nauczyciela specjalnie opracowanych skryptów rozmów z uczniami (sprawcami i ofiarami przemocy), za pomocą których nauczyciel kieruje zmianą zachowania uczniów.
- Jej skuteczność polega na tym, że:
 - **to uczniowie rozwiązują problem,**
 - **nie dochodzimy jakoś szczególnie faktów,**
 - **nikt nikogo nie obwinia.**

Czynniki mające wpływ na skuteczność metody:

- Kolejność spotkań
 - najpierw agresor przywódca – od tego w jak wróci z takiej rozmowy zależy cała reszta)
 - potem silni pozycją w grupie,
 - w następnej kolejności neutralni,
 - ostatnia rozmowa z ofiarą – wtedy metoda ma największą szansę się udać.
- Koordynacja w czasie
 - pierwsze rozmowy w jednym dniu, jedna po drugiej,
 - uczniowie mają nie mieć zbyt dużo czasu na rozmowy między sobą.
- Miejsce
 - na siedząco,
 - prywatność!
- Nastawienie prowadzącego rozmowę
 - neutralność,
 - nie wypytywać o szczegóły,
 - nie oceniać!
- W czasie pracy metodą nie skarżymy na uczniów do ich rodziców! Uczniowie rozwiązują problem po „dorosłemu”, więc trzeba dać im szansę.

POZIOM I

- Indywidualne rozmowy wstępne z każdym zaangażowanym w sytuację uczniem.
- Maksymalnie 10 minut z jednym dzieckiem.
- Wszystkie w jednym dniu.

POZIOM II

- Powtórne rozmowy z każdym uczniem – sprawdzanie jak sobie radzą z realizacją postanowień z poprzedniego spotkania.
- W odstępach co tydzień.
- Maksymalnie 3 minuty na dziecko.

POZIOM III

- Spotkanie grupowe
- Ustalenie wspólnych zasad zachowania.
- Kontrolowanie utrzymywania zamiany.
- Raz w tygodniu. Z czasem coraz rzadziej.
- Maksymalnie 30 minut.

SKRYPT DO ROZMOWY Z UCZNIAMI STOSUJĄCYMI PRZEMOC

1. Słyszałem, że byłeś niemiły dla X. Opowiedz mi o tym

(jeśli dziecko zaprzeczy: „Tak ale coś niemiłego przydarzyło się X. Opowiedz mi o tym”)

Wskazówki

- Słuchaj tego, co ci opowiada uczeń – nie przerywaj
- Nie przejmuj się długimi przerwami ciszy – daj uczniowi czas na pomyślenie
- Nie oskarżaj ani nie obwiniaj
- Staraj się unikać zadawania dodatkowych pytań
- Zaakceptuj, jeśli uczeń będzie uważał swoje zachowanie wobec tego innego ucznia za usprawiedliwione – może czuć do niego złość
- Pracuj w kierunku zrozumienia, że X-owi jest źle (ktokolwiek jest temu winny)

2. Więc wygląda na to, że X-owi dzieje się w szkole źle.

Wskazówki

- Powiedz to z siłą i naciskiem
- Do tej pory uczeń powinien się z tym zgodzić.
- Przejdź szybko dalej mówiąc:

3. Rozumiem. Zastanawiam się, co mógłbyś zrobić, żeby pomóc X-owi w tej sytuacji.

Wskazówki

- Zobacz, jakie rozwiązanie może uczeń wymyślić.
- Zachęcaj. Kiedy pojawi się coś praktycznego i odpowiedniego, powiedz:

4. Doskonale. Wypróbuj to przez tydzień, potem spotkamy się i zobaczymy, jak ci idzie. Do widzenia

Powtarzasz ten skrypt z każdym uczniem po kolei. Jednak, jeśli nauczyciel czuje, że rozmowa idzie źle, najlepszą rzeczą jest przerwanie jej. „W porządku. Myślę, że skończymy na tym dzisiaj. Zobaczymy się jeszcze w ...”. Uczniowie są zazwyczaj bardzo chętni do współpracy tak długo, jak nauczyciel nie zaczyna ich oskarżać i trzyma się skryptu.

SKRYPT DO ROZMOWY Z „KLASYCZNĄ” OFIARĄ PRZEMOCY

1. Dzień dobry, Y. Usiądź.

Chcę z tobą porozmawiać, bo słyszałam, że przydarzyły ci się jakieś niemiłe rzeczy.

2. Wygląda na to, że masz już tego dosyć.

3. Czy uważasz, że jest coś, co mogłoby poprawić sytuację?

4. Dobrze. Spróbujesz tego przez następny tydzień, a potem pogadamy i zobaczymy, jak się sprawy mają. W porządku? To do zobaczenia.

SKRYPT DO ROZMOWY Z OFIARĄ PROWOKUJĄCĄ

1. Dzień dobry, M. Usiądź. Chcę porozmawiać z tobą, bo słyszałam, że przydarzyły ci się jakieś niemiłe rzeczy.
2. Wygląda na to, że masz już tego dosyć.
3. Opowiedz mi więcej o tym, co się dzieje. Jak to się zaczęło?
4. Czy możesz wymyślić coś, co poprawiłoby sytuację?
5. W porządku. Spróbujesz tak robić przez tydzień, a potem znowu pogadamy i zobaczymy, jak się sprawy mają. Dobrze? To do zobaczenia

Jakie problemy mogą się pojawić:

- Brak pomysłów na rozwiązanie sytuacji – możesz delikatnie zasugerować jakąś propozycję (mam pomysł – chcesz go usłyszeć?).
- Dziecko oporujące, które odmawia współpracy – pozwól na opór (wygląda na to, że nie chcesz dziś rozmawiać, w porządku, spróbujemy jutro).
- Niepraktyczne rozwiązania –nie odrzucaj i nie krytykuj żadnych pomysłów (nawet durnych ☺), czasem okazuje się, że coś takiego działa...
- Obwinianie ofiary za sytuację (on prowokuje!) – pozwól na złość i wytłumacz, że ofiara źle się czuje w szkole bez względu na to, kto jest temu winien.
- Rozwiązanie, które zależy od kogoś innego – nie krytykuj, ale powiedz – chodzi ma raczej o coś co mógłbyś zrobić sam.

METODA BEZ OBWINIANIA

KROK 1

Rozmowa z ofiarą (przede wszystkim o uczuciach, cel zdobyć 3 informacje: kto dokucza, kto się temu przygląda, kto pomaga lub jeśli nie ma takich osób kto mógłby pomóc)

KROK 2

Organizujemy grupę wspierającą składającą się maksymalnie z 8 uczniów, w grupie muszą być osoby z wszystkich trzech wyżej zdiagnozowanych (agresor, bierny uczestnik, przyjaciel). W spotkaniu nie uczestniczy ofiara. X czuje się w szkole źle i to Was wybrałam, bo myślę, że możecie pomóc mu poczuć się lepiej. Żadnego przypisywania ról!

KROK 3

Wytłumacz problem. Rozmowa o tym, jak to jest gdy ktoś nam dokucza (o uczuciach). Konkluzja – X musi czuć się podobnie.

KROK 4

Przenieś odpowiedzialność. Nikt w szkole nie powinien czuć się źle. Jesteście odpowiedzialni i możecie coś z tym zrobić. Sami wiecie najlepiej, dlaczego X jest nieszczęśliwy w szkole (żadnych osobistych rozliczanek!)

KROK 5

Kieruj szukaniem rozwiązań. Zapytaj każdego po kolei co może zrobić aby poprawić sytuację X w szkole. Akceptujemy wszystkie pomysły oprócz przemocy (jak zobaczę, że ktoś mu dokucza, walnę mu...☺)

KROK 6

Pozwól uczniom działać – zakończ spotkanie daniem uczniom odpowiedzialności za to co się teraz zadzieje. Zapewnij ich, że realizacja pomysłów na pewno pomoże X. umów się na kolejne spotkanie za tydzień.

KROK 7

Spotkaj się z każdym uczniem i zapytaj jak się sprawy mają.

Zrób to 2 razy w odstępach tygodniowych.

Potem dyskretnie monitoruj sytuację i ewentualnie wspieraj poszczególnych uczniów mniej formalnie (żeby uniknąć zależności zachowania od spotkania z Tobą).

ROZMOWA INTERWENCYJNA Technika FUKO lub FUO

FAKTY – opisz „sucho” co się stało

USTOSUNKOWANIE SIĘ – powiedz dziecku „co Ci to robi”

KONSEKWENCJE – opisz konsekwencje (nie dla dziecka za karę, tylko co się stało)

OCZEKIWANIE – konkret w konkretnym czasie

Przykład

F – Spóźniłeś się na zbiórkę

U – denerwuję się teraz czy zdążymy wrócić na obiad

K – zabawa nie będzie ciekawa, jeśli jej nie dokończymy

O – na przyszłość proszę, byś przychodził na czas

PRZED WSZYSTKIM SKUTECZNA KOMUNIKACJA!

KOMUNIKATY ROZUMIEJĄCE

- Tak, w tej sytuacji mogło być Ci trudno...
- Wiem, ja też nie lubię...
- Rozumiem, też łatwo się zniechęcam, kiedy...
- Wiem ile wysiłku wkładasz, żeby się opanować...

Słowa klucze: wiem, rozumiem, widzę

KOMUNIKATY ODZWIERCIEDLAJĄCE

- Jesteś rozgoryczony
- Widzę, że jesteś niezadowolona
- Podoba Ci się ten rodzaj muzyki
- Nie lubisz kiedy ktoś mówi do Ciebie takim tonem
- Rozumiem, że takie rozwiązanie niezbyt Ci odpowiada

TOKSYCZNE SŁOWA

- Tym razem
- Dzisiaj
- Udało Ci się
- No! Prawie tak dobrze jak...
- O wreszcie!
- Jak chcesz to potrafisz
- Tylko dwa razy w tym tygodniu
- Mógłbyś tak zawsze

Słowa kajdany: zawsze, nigdy